

Kdo se dnes přidává k zástupu: Eliáš

Téma: Mým Bohem je Hospodin

Vyprávíme podle: 1. Královská 17,1-7; 18,1-19,1-18

1. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ

a) pro všechny věkové skupiny; především spíše znalé

Říká vám něco jméno Eliáš? Co o něm víte? Co jste o něm slyšeli? Co důležitého byste o Eliášovi řekli tím, kdo o něm ví jen málo anebo vůbec nic?

b) pro střední a starší školní věk; pro znalé

Existují ještě v dnešní době modly? Čemu lidé dnes slouží? Před čím se sklánějí a pláží?

Víte, co je to idol? Jaké máme dnes idoly? Máte nějaký vlastní idol? A jak se říká tím, kdo idol uctívají? Znáte nějaké fanoušky – fotbalové nebo fanoušky nějaké kapely? Můžete o jejich idolu mluvit otevřeně, snesou jeho kritiku, nebo se hned začnou hádat?

c) pro všechny věkové skupiny; především spíše neznalé

Zdálo se vám někdy, že stojíte osamoceni, sami proti všem? Stalo se vám, že jste něco hájili, za něž si stále a nikdo vás nepodpořil? Jak vám bylo? Jak jste se cítili? Co by vám v tu chvíli pomohlo? Přidal se k vám nakonec někdo?

2. POZNÁMKY K TEXTU A JEHO KATECHETICKÉMU VYUŽITÍ

- **Achabova vláda** (1Kr 16,29-34) - Achab byl sedmým izraelským králem v Samarii (875-854). Ze světského hlediska byl Achab dobrým a udatným panovníkem. Z mravního a náboženského hlediska patřil mezi ty, kteří „se dopouštěli toho, co je zlé v Hospodinových očích“ a ještě k tomu „víc než všichni, kdo byli před ním“. Jeho vláda se vyznačuje budovatelstvím. V očích biblického vypravěče však veškeré toto úsilí vede k zavedení pohanického baalovského modlářství. Kvůli své manželce Jezábel dal postavit chrám Baalovi a na hoře Karmel háj na počest bohyně Ašery (Baalův ženský protějšek).

- **Jezábel**, dcera Et-Baalova, královna Sidon, manželka krále Achaba (dosl. IZEBEL – Ne-spořádaná, Neobyvatelka nebo také „sídlíš? duch?“). Už z jejího jména je slyšet: ta nepřišla, aby našla domov v zemi darované Hospodinem, ale aby z ní učinila „domov“ Baalovi. Chtěla rozšířit modloslužbu Baalovu na úkor služby Hospodinovy.

- **Baal** (Pán, dosl. Vlastník) byl uctíván jako dárce plodnosti polí, domácích zvířat i žen. Baalismus sliboval prosperitu, hojnost, aniž by bylo nutné brát ohled na chudé či jinak znevýhodněné členy společnosti. Proto se mu dobře dařilo v Achabově despocii, nezjitřoval svdomí. Tomuto vlastníkovci chce Jezábel podřídit zaslíbenou zemi.

- Právě **příběh o době sucha** (1Kr 17,1-16) má ukázat na Hospodinovu svrchovanost a Baalovu bezmocnost. Baalovské modlářství počítalo s Baalem jako ručitelem pravidelného střídání doby deště a doby sucha. To je teď zrušeno – a bude obnoveno až na Boží slovo. Eliáš napadá baalismus právě v jeho nejsilnější strážce (úroda, plodnost) suchem.

- **Eliáš Tišbejský** – nejvýznamnější izraelský prorok za vlády Achaba a Ochoziáše (v první polovině 9. století př. Kr.). Po Jezábel už druhý „přistěhovalec“ v tomto příběhu. Ale jeho jméno vypovídá o naprosto odlišném programu: ELI-JAHU: „Bůh můj je Hospodin“, „Hospodin je Bohem“. Eliáš bude Achabovým protikrálem. Jeho jedinou zbraň je slovo. Achab kraluje (1Kr 16,29) a Eliáš mluví (1Kr 17,1). Eliáš je označen jako „muž Boží“, což bylo tradiční označení pro divotvorce; z vyprávění zároveň opakovaně vyplývá, že jeho divy mají služebnou povahu – stvrzují, že ohlašované slovo Hospodinovo je nosné a spolehlivé, že Bůh je Hospodin.

Poznámky k příběhu "Eliáš v zápasu na Karmelu" a "Eliáš na Chorebu":

- **ten den** – není údaj časový, historický, ale „teologický“. Ten den, roku se v bibli vždycky ukáže pravý stav věcí, Boží záměr, „jak to vlastně všechno je“. V tomto příběhu „se ukáže“, kdo je dárce vody, tedy života.

- **Bůh je Hospodin, svrchovaný** – Boží svrchovaná suverenita stojí v protikladu k baalovským modlům. Boží jednání a rozhodnutí nepodmiňuje ani lidská náboženská dovednost, ani přírodní děje. Svrchovanost Hospodinova se děje skrze slovo. Proto větší význam než náboženská profesionálové všeho druhu má prorok – ten, který byl slovem osloven a povolán, ten, který se nechtěl zabývat náboženským provozem, ale vždy znovu a znovu naslouchá a poslouchá a spoléhá na Boží milost.

- **Obadjaš** – Obad-jahú, Služebník Hospodinův. Údaj „bál se Hospodina“ (v. 3) nechce říci, že by z Boha měl větší strach než z Achaba, ale že ho respektuje jako skutečnou autoritu. Proto také vyjadřuje svou úctu Eliášovi. Zatímco Eliáš opatrovali potravou krkavci a vdova v Sareptě Siónské, v samotném Izraeli stobývajících proroků ukrýval a opatroval potravou Obad-jahú – Služebník Hospodinův.

- **Obadjašovy obavy** („zabije mne“, v. 9 a 14) i **oslovení Eliáše** Achabem (v. 17) dokreslují totalitní rysy po dlouhé roky vzkvétajícího království. Připínání krize a hlubokého úpadku nevidí panovník v sobě a baalismu, který s sebou nese i politické důsledky: spravedlnost a právo jsou pošlapány. Jako nekritizovatelný despota hledá a nalézá viníka v tom, který způsob jeho vlády nazývá pravým jménem – v Eliášovi.

- **karmelská modloslužba** – nese všechny rysy baalovského ceremoniálu, který je zároveň podroben nevybíravému, demaskujícímu a ironickému prorockému komentáři. Tento prorok v výsměchu odhaluje prázdnotu baalovství. Celá Eliášova ironizující řeč je ovšem vposledku namířena ke shromáždění Izraele. Izrael nebyl vyvolen, aby se králil a plazil před nefungujícím Baalem, nýbrž aby „uprostřed národa“ sloužil Hospodinu, který je ve všem (větně způsobu uctívání) úplně jiný a zvláštní.

- **karmelská bohoslužba** má několik etap. Eliáš nejprve opravuje oltář, aby na něm šlo žít (tj. podle ustanovení tóry) sloužit Hospodinu. Potom nechá vylévat vodu jako trojí výzvu k pokání shromážděného lidu. Jeho modlitba v čas oběti pak vyjadřuje, že ožista víry není věcí náboženského obřadu, ale Božím

darem. Že celé očekávání Elijásovy víry nevyzní nadarmo, potvrzuje znamení: „ohe? z nebe“; ani ten není v? cí úpln? neslýchanou – d?je se vlastn? totéž, jako když ob?toval Áron (Lv 9,24) nebo Gedeon (Sd 6,21). Celý p?íb?h chce vyjád?it, že B?h se staví za Elijásovo prorocké úsilí o o?istu víry, že B?h je jeho Hospodinem. Tomu pak odpovídá i reakce shromážd?ného Izraele: obnovené vyznání víry „jen Hospodin je B?h“.

- **ohe? z nebe**– nejde o zázra?né samovznícení zp?sobené Hospodinem, ale o znamení, že Hospodin Elijásovu ob?? p?ijímá. Jde o zjevení slávy – závažnosti Hospodinovy.

- **biblická ironie a pohanská vážnost** -baalovští kn?ží berou celý rituál smrteln? vážn?, Baal?v p?íchod je pro n? otázkou života nebo smrti. Elijáš jejich smrteln? vážnou bohoslužbu zesm?š?uje. V jeho postoji nezní nesnášenlivá povýšenost nad pohanstvím; jde o smích, který osvobozuje z tíže modlá?ství. Tato poloha není ovšem hned srozumitelná – shromážd?ný Izrael Elijásovu humoru nijak neaplauduje, už proto, že Elijáš zesm?š?uje i jejich modlá?skou vázanost. Moderní ilustrací m?že být p?ipomínka, jak málo smyslu pro humor a zesm?šn?ní sebe sama mají nap?. totalitní režimy – nebo církve, která si zakládá víc na sob? než na tom, který jí ukládá její poslání.

- **pobití Baalových prorok?**(v. 40) není výrazem pomstychtivosti. Baalovi proroci jsou ve „finále“ odhaleni jako ti, kte?í uprost?ed Izraele svádí lid z cesty k životu ke služb? cizím boh?m. Jako trest pro takového svád?jícího proroka byla stanovena smrt (Dt 13,2-6). Je d?ležit? si p?itom uv?domit, že pro Baalovy proroky bylo „smrtonosné“ již samo zjišt?ní, že jejich božstvo nefunguje podle jejich p?edstav.

- **dar dešt?**(v. 41-46) - zaslíbený déš?, symbolizující v tomto p?íb?hu jednozna?n? životadárnou Boží blízkost, nep?ichází nesm?le, po kapkách, ale jako náhlý p?íval. Scéna vyzdvihuje Boží svrchovanost – i náhlost poznání, že „jen Hospodin je B?h!“

- **Elijáš?v propad do beznad?je** -po vít?zství na ho?e Karmel p?ichází velká vy?erpanost, beznad?j a hluboké zoufalství. Triumf nad Baalovými proroky není definitivním vít?zstvím, zápas o víru lidu není jednoduchá a jednou provždy odbytá záležitost.

- **Beer-šeba**(„Sedm studní“) - z kulturního a hlavn? náboženského hlediska významné m?sto na jižní hranici judské pouš?. Odvozuje sv?j p?vod od sedmi studní, které dal vykopat Abraham, nazývá se též studnicí p?ísahy, protože tu Abraham u?inil smlouvu s Abímelekem, Izák zde stav?l oltá?, odtud vyšel Jákob na cestu do Cháran a zde ob?toval, když se ve stá?í st?hoval do Egypta. Prorok Elijáš p?es Beer-šebu utekl na pouš?.

- **Choréb** („pustý, vyprahlý“) - zde byl vydán Izraelovi Zákon. Na této ho?e se seb?hly nejd?ležit?jší události v d?jinách izraelského lidu.

- **pomoc ve správném po?adí**: nejprve jídlo a pak ?as k reflexi své situace.

- **cesta pouští spolu se všemi pr?vodními znaky**(40 dní, darovaný chléb a voda, cíl na Chorébu) je jakýmsi opakem cesty Izraele do zaslíbené zem?. Prorok?v p?íb?h se v okamžiku nejv?tší krize vrací tam, „kde to všechno za?alo.“ Událost vyvedení z Egypta se má prorokovi stát obnovující vzpruhou. Zázra?ná síla pokrmu není tedy v centru pozornosti.

- **Boží odpov?? na Chorébu a nový Boží úkol pro proroka** - ?ešení nespo?ívá v út?ku od každodenních zápas?. Úkol spo?ívá v pomazání Chazaele a Jehú.

3. FORMULACE TÉMATU

Elijáš pat?í mezi výrazné starozákonní proroky. Jeho prorocký program je vyjád?en jeho jménem „B?h m?j je Hospodin“. O to v celém p?íb?hu p?jde. Elijáš se snaží navrátit Izrael, aby spolu s ním vyznal: „B?h m?j je Hospodin“ a nikdo jiný. Hospodin v celém p?íb?hu stojí za Elijášem, potvrzuje jeho snahu a nakonec o?iš?

uje sv?j lid. Dává mu novou šanci.

4. ÚSKALÍ TEXTU A LINIE P?ÍB?HU

Bohoslužba na Karmelu není jakýsi náboženský souboj. I když v sob? nese rysy zápasu s otevřeným koncem, nechce p?íb?h ohromit ne?ekaným a zázra?ným vyústěním. Daleko spíš obsahuje zv?st soudu nad modlá?stvím Izraele a nad pýchou krále Achaba. Izrael se nerozhoduje k ví?e v Hospodina tím, že by se p?idal na stranu vít?ze náboženských závod? o co nejrychlejší zapálení ob?ti, ale je Eliášovým sv?dectvím a Boží odpovědí osloven a o?ištěn.

Vyznava?ská poloha karmelského zápasu: p?íb?h nechce „dokázat“ Boží existenci. Zám?rem události je ukázat sm?šnost, nezakotvenost, povrchnost a lživost života založeného na vztahu k modle – a šanci, kterou pro lidský život otvírá Hospodin. B?h neprokazuje, že „je“, ale odpovídá na Eliášovu prosbu a o?ekávání. O?i?uje víru Izraele a projevuje se jako ten, kdo ze své milosti dává šanci k životu.

Je dobré zd?raznit, že modlá?ský vztah k životu a rozhodujícím hodnotám není výsadou jen starov?ku, ale d? je se i dnes. Mnoho lidí bere stejn? smrteln? vážn? jako Baalovi kn?ží svou baalo-službu, slouží oddan? n??emu, co je v nouzi stejn? nem?že zachránit. Zkuste se s d?tmi zamyslet nad tím, co je v dnešní době modla, co lidé uctívají? Modlou ?i idolem se stávají sportovci, popstars, politické ideje, úspěch, auta, zna?kové oble?ení atd.

P?íb?h není sv?dectvím o náboženské nesnášenlivosti a „nedialogi?nosti“ Starého zákona. Eliáš zápasí o duchovní ryzost Izraele. Starý zákon p?ece zná p?íb?hy o p?íslušnících pohanských národ?, kte?í svým rozhodnutím zahanbují p?íslušníky lidu víry.

Eliáš?v propad do beznaděje ukazuje, že Eliáš není náboženský superman, vždy stoprocentn? p?esv?d?ený o smyslu svého poslání; i on prožívá údobí t?žkých pochybností a beznaděje.

Boží blízkost nezt?les?uje ani zem?t?esení ani ohe?, ale lehce p?eslechnutelný „hlas jemný tichý“. Nebojte se d?tem zd?raznit, že víra se ve své nejhlubší poloze neopírá o Boží „všemoc“, projevující se ?ád?ním p?írodních živl?, ale o naslouchání k?ehkým a p?edem nezajištěným Božím zaslíbením.

5. OSNOVA VYPRÁV?NÍ

Cílem všech motiva?ních uvedení je rozproudit diskusi, navodit pocit, vtáhnout nás do p?íb?hu proroka Eliáše, do jeho boje o pravov?rnost, o pravou víru.

Osnova vypráv?ní:

I. Na tr?n usedl král Achab

II. Prorokem je Eliáš

III. Zápas na ho?e Karmel – kdo je tady Bohem?

IV. Baal?

V. Nebo Hospodin?

VI. Zápas na poušti – k čemu tady jsem já?

VII. Výstup na horu Choréb, setkání s Bohem a nový úkol

6. A) K PRÁCI S PRACOVNÍM LISTEM

Pracovní list lze použít kdykoliv.

Co už o Eliášovi vím?

Lze využít v úvodu, během motivačního rozhovoru mohou děti říkat, co je napadá, na co si z příběhu Eliáše vzpomněly, jakou měl Eliáš funkci. To, co děti říkají, můžeme psát na tabuli nebo na flipchart, nebo si to děti vpisují do pracovních listů. (Eliáš byl prorok, byl vzat do nebe...)

Co nám zpívá na naší cestě víry?

Po vyprávění můžete s dětmi vymyslet sloku o Eliášovi do písničky: A zástup stále přichází a zas jde dál a napsat ji na pracovní list. Je také možné rozdělit děti do skupinek a zadat jim to jako úkol, tak vzniknou třeba dvě nebo tři sloky o Eliášovi.

Kde se Eliášova písnička ozývá v bibli?

Eliáš byl prorok. Volal Izraelce zpátky k Hospodinu. To dělali všichni proroci. Děti mohou porovnat Eliáša v příběhu s vystoupením Jana Křtitele, ten také volal k pročištění vztahu k Bohu.

Moje okénko

Prázdný rámeček slouží k vymalování po vyprávění.

Co mě v příběhu oslovilo? Za co bych chtěl prosit?

Větší děti mohou něco napsat. Krátkou prosbu mohou vytvořit jednotlivě anebo ve skupince. (Viz 9 Modlitba.) Společně si pak můžete námuty přečíst a mluvit o nich a také se společně pomodlit.

6. B) K PRÁCI S POSTAVIČKAMI

Předkreslené postavičky jsou prototypy postav: radující se, spící, kráječící, strnulá, vládnoucí, v modlitbách. Vyberte - nejlépe po vyprávění i po práci s pracovním listem – s dětmi jednu postavičku, která podle nich charakterizuje Eliáše; co Eliáše potkalo, co prožíval. Obkreslete, vybarvte a dokreslete výraz ve tváři, i všelijak jinak ozdobte, vystřihněte a zaveďte do řady svědků za poslední postavu, v tomto případě za Šalomouna.

6. C) TIP NA AKCI

Můžeme trénovat své uši, abychom i v hluku a šramotu zaslechli tichý hlas, tikot budíku.

Hra se jmenuje NASLOUCHÁNÍ. **Pomůcky:** hodiny, budík, šátek.

Popis: Hráči si v kruhu zapamatují, kdo kde sedí. Jednomu z nich pak vedoucí hry zaváže oči. Jinému dá do rukou hodinky nebo budík. Hráči se naprosto ztiší a dobrovolník hledá hodinky (budík) jen podle sluchu.

Najde-li místo, kde zaznívá tikot, má ještě poznat hráče, který hodinky (budík) drží. Musí si buď vzpomenout, kdo kde seděl, nebo poznat dotyčného podle obličeje a hlavy, které se zlehka prsty dotýká.

6. D) PODNĚTY K ROZHOVORU

- Ve starověku slibovali úrodu a blahobyt Baal a jiní bohové prostřednictvím kněží. Kdo slibuje dnes blahobyt, štěstí, pohodu a jistotu? Prostřednictvím koho?
- Od čeho si dneska lidé slibují snadný život?
- Co lidi vede k tomu, že zapomínají na Boha?
- Zdálo se vám někdy, že stojíte osamocení – „proti všem“?
- Jak se říká vládčím, kteří chtějí lidem nařídít i to, co si mají myslet, čemu věřit, co říst, jak se oblékat? Vládou takoví lidé dnes v nějakých zemích?
- Kdo je v dnešní společnosti prorokem?
- Kterí králové, panovníci a vladaři pronásledovali a pronásledují „proroky“?
- Hodí se pro Eliášovu situaci řízení „kdo s měm zachází, taky měm schází“?
- Víte, co to znamená, když někdo řekne „jsem na dně“? Jak takovém člověku z toho dna pomoci?
- Už jste se někdy setkali s tím, že o nějaké katastrofě (uragán, povodeň, hladomor, válka) lidé řekli „to je Boží řízení“? Řekl by to po událostech na Chorébu prorok Eliáš?

7. LITURGICKÝ RÁMEC

Vstupní verš: Jr 11,4

Poslouchajte mě a plňte má slova, všechno, co vám přikazuji, a budete mým lidem a já vám budu Bohem.

Písně:

Průvodní: Když Izrael vstří modlám, zpívej,
 kdo se králi i Baalovi postaví?
 S Eliášem Hospodina vzývej,
 ať zástup, který přichází, může jít dál. a mítí dál

(nápěv Marie má dítě, S 181)

Svítá nověj den (S 316); S písni k n?mu p?istoupíme (BTS 2); P?ímluva (S 21); ?est dej (S 37); Eliáš (BTS 55, S 55); N?kdo m? vede za ruku (BTS 22, S 210); Mocný Bože, p?i Kristovu (BTS 46), Nás zavolal jsi, Pane (EZD 680)

?tení: 1Kr 16,29-33

8. VYPRÁV?NÍ

I. NA TR?N USEDL KRÁL ACHAB

Izraelští králové se odjakživa d?lili na dv? skupiny – ti, kte?í se dopoušt?li toho, co je zlé v Hospodinových o?ích, a ti, kte?í chodili po cestách Hospodinových. Ale t?ch moc nebylo.

Tou dobou vládl v severním království král Achab a to byl p?ípad sám o sob?. On se totiž dopoušt?l toho, co je zlé v Hospodinových o?ích, více než všichni, kdo byli p?ed ním. Pro?pak to ten Achab d?lal? Pro? nez?stal v?rný svému Bohu?

Byl to velký budovatel a dobrý taktik. Využil p?íležitosti, oženil se se sidónskou princeznou a oženil se i s jejími bohy. Lákavé bylo obojí. Vzít si princeznu se hodí vždycky. Mít za tchána bohatého a mocného krále je ur?it? výhoda. A lákavý byl i b?h Baal. Ten sliboval plno d?tí a plno úrody, sliboval majetek, sílu i moc t?m, kdo mu postaví oltá?e, chrámy, sochy, posvátné sloupky, t?m, kdo se mu budou klan?t a uctívat ho. Vypadalo to velmi lákav? – moc toho vlastn? ten jejich b?h Baal od ?lov?ka necht?l. Když to Achab srovnal s Hospodinem, který ve svém zákon? žádá milovat bližního, nelhat, nepodvád?t, necizoložit a spoustu dalších v?cí, bylo uctívání Baala úplné leháro, zkrátka pohodi?ka. U Baala se to vy?ídilo n?jakou tou ob?tí, kdežto Hospodinu záleželo na tom, jak ?lov?k žije.

Se?teno a potvrzeno: Achab vym?nil Baala za Pána Boha, vym?nil pohodu za pokoj, vym?nil prosp?ch za poctivost. Achab byl velký budovatel a dobrý taktik, ale jednu v?c si zapomn?l spo?ítat. A sice, že tou vým?nou ztratí Hospodina, sv?j lid a nakonec i sám sebe. Achabovi uniklo, že jméno toho Baala znamená „vlastník, majitel“. Uniklo mu, že se ho Baal zmocní, p?ipoutá si ho k sob?, u?iní si z n?ho svého otroka. Achab netušil, že Baal mu nesplní, co slibuje, že Baal nemá tu moc, aby ho zachránil. Vždy? je to jen prázdná bublina nafouknutá do ší?ky i do dálky baalovskými kn?žími. A Jezábel, jeho žena, ho v tom všem jen podporovala. Byla š?astná, když pro ni Achab vystav?l nádherný chrám, kde by se mohla klan?t Baalovi. Zem? se pomalu ale jist? za?ala prom?ovat. A vzdalovat Hospodinu.

II. PROROKEM JE ELIJÁŠ

Tu se najednou objevil v Sama?í jeden p?ist?hovalec. Nebojte, nepocházel ze Sidónu, nebyl stejného ražení jako Jezábel. Tento muž byl muž Boží. P?išel z Gileádu. Nic nem?l, jen bosé nohy a pláš? z velbloudí srsti p?epásaný provazem. Jmenoval se Elijáš. A to jeho jméno bylo velmi silné vyznání: „M?j B?h je Hospodin“. P?išel do Sama?í a svým jménem jako by lidem n?co p?ipomínal. On, cizinec, se jim tím jménem tak trochu vysmíval: Já jsem cizinec a mým Bohem je Hospodin, vy jste Hospodin?v lid a vaším Bohem je cizinec Baal.

Elijáš p?išel za Achabem a povídá: „Jakože živ je Hospodin, B?h Izraele, odte?ka nezaprší. Ani kapka. Nic. Děš? nep?ijde, dokud Hospodin nebude chtít. A kdy to bude, to ti povím já.“ Achab nechápal. To slovo „Hospodin“ už n?kde slyšel, ale to už je dávno... A že je živ? Vždy? už tu v n?ho dávno nikdo nev??í, tak co mi to tu vykládá? Děš? nám opat?í Baal, obilí poroste, tráva se zazelená, stromy se obalí kv?ty a pak plody, všeho bude dost. Achab nad tím mávl rukou – a vzpomn?l si na Elijáše až po ?ase, až když ude?ila horka a

sucha. A déšť? ne a ne přijít, a obilí nerostlo a tráva se nezelenala, všechno bylo vyprahlé a suché. Achab b?hal od jednoho Baalova chrámu k druhému a od jednoho baalovského kn?ze k druhému, ale nezapršelo. Ani kapka. Nic. Achab se rozzlobil: „M?že za to Elijáš! Kde je? Musí to napravit! Musí to vy?ešit!“ *Opravdu to musí napravit Elijáš? Co myslíte? Kdo musí co napravit?*

Elijáš nebyl k nalezení. Hospodin ho totiž poslal za ?eku Jordán, do neúrodné kamenité krajiny a tam se o n?j staral. Elijáš byl dob?e schovaný p?ed Achabovým hn?vem. Každý ve?er p?ilétli havrani a p?inesli chleba a maso. A p?ilétli i ráno. A Elijáš vzpomínal, jak se Hospodin staral o Izraelce na poušti a sesílal jim manu. Hospodin se vždycky postará o sv?j lid. Jist? i tentokrát. Trápilo ho však: „Jak mohli zapomenout na Hospodina, Boha živého a vysvobozujícího? Jak se mohou plazit a pitvo?it p?ed podvodníkem Baalem?“ *Zapomn?li jste n?kdy na Pána Boha? M?že ?lov?k úpln? na Boha zapomenout?*

III. ZÁPAS NA HO?E KARMELO – KDO JE TADY BOHEM?

Až po mnoha dnech a po mnoha událostech, až t?etího roku se Elijášovi ozval Hospodin: „Jdi a ukaž se Achabovi, chci dát zemi déšť.“ Elijáš tedy šel. I Achab se vydal na cestu. Vydal se se správcem království Obadjášem hledat pramen, který ještě nevyschl. Král doufal, že když p?jde on sám, Baal povede jeho kroky, aby pramen našel. Každý šel jiným sm?rem.

A Obadjáš svým zp?sobem narazil na pramen: potkal proroka Elijáše. Ten ho poslal za Achabem, aby mu vy?ídl: „Je zde Elijáš.“ Být poslem takové zprávy nebyla žádná sranda. Obadjáš se bál, že to od Achaba po?ádn? schytá. Ale Obadjáš se bál i Hospodina, m?l ho v úct? a nezapomínal na n?j. Byl to dobrý muž. Když dala Jezábel vyhladit Hospodinovy proroky, Obadjáš zorganizoval pomoc. Byl to takový malý odboj: Sto prorok? uchránil a schoval je v jeskyni a tam jim nosil chleba a vodu. Staral se o n?, jako se starali havrani o Elijáše.

Obadjáš tedy šel naproti Achabovi a oznámil mu Elijáš?v vzkaz. Achab neváhal a šel Elijášovi vst?íc. Když Achab Elijáše uvid?l, pozdravil ho slovy: „To ty za všechno m?žeš, to ty jsi zp?sobil to šílené sucho!“ Je to zvláštní, ur?it? jste se s tím už setkali. Když je zle, skute?ní viníci hledají vinu u druhých. Jen málokdo umí p?iznat, že za n?co m?že sám. A král ještě mén?. Naposledy to dokázal David, a i jemu to trvalo docela dlouho...

Elijáš v klidu odpovídá: „Já za tvoje problémy, milý Achabe, nem?žu. Na vin? jste vy všichni, kte?í jste zapomn?li na jméno Hospodina a chodíte za Baalem. Ale už toho bylo dost. A? se tedy ukáže, kdo je B?h a kdo ne!!! Ud?láme zápas. Svolej všechny na horu Karmel, tam se rozhodne, zda Hospodin, nebo Baal.“ Achab to u?inil.

IV. BAAL?

Hora Karmel byla narvaná. Elijáš p?edstoupil p?ed lid a zaburácel: „Jak dlouho budete kulhat na ob? strany? Dnes se vše rozhodne! Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestli Baal, jd?te za ním.“ Lid mu neopov?d?l ani slovo. Hrobové ticho. Lid nev?d?l, jak se rozhodnout. Elijáš vyhlásil pravidla zápasu: „A? p?ivedou dva býky. Jednoho pro Hospodina, druhého pro Baala. Ten B?h, který p?ijme ob?? a sešle ohe?, ten je pravý B?h.“

Lid s t?mito pravidly souhlasil. M?že se za?ít. První za?ínají Baalovi kn?ží. Hemží se jich tam spousta. Je to jak mraveništ?. ?ty?istapadesát kn?ží kolem jednoho býka. P?ipravili ho a od rána až do poledne vzývali Baalovo jméno. Z hory Karmel se ozývalo mnohohlasé: „Baale, odpov?z nám.“ A odpov?dí bylo ticho. Žádný ohe?. Ani jisk?i?ka. Nic. Za?ali tedy poskakovat. A to už se Elijáš nemohl udržet. P?išlo mu sm?šné celé to divadlo, takové úsilí, a jejich b?h to nevidí. Za?al se jim posmívat: „Volejte ještě? hlasit?ji, možná to

pomůže. Skákejte ještě výš, třeba to zabere. Vždyť je to váš bůh. Tak jak to, že neodpovídá? Je nahluchlý? Nebo odcestoval? Nebo šel zrovna na záchod? Možná spí, tak ať se probudí!“ Oni volali ještě hlasitěji, mrskali se a počežávali. Všude tekla krev, ale Baal se neozval, že by se bál?

V. NEBO HOSPODIN?

Tu řekl Eliáš všemu lidu: „Přistupte ke mně!“ Opravil pobožený Hospodinův oltář, narovnal to, co se pokazilo. Vzal dvanáct kamenů podle počtu kmenů Jákoba, tím jim připomněl jejich minulost. Z kamenů vybudoval oltář, udělal kolem něj příkop, navrstvil dříví, na dříví býka, polil vodou, zkrátka bohoslužba jak má být, jak se Pánu Bohu líbí. Pokorně se modlil k Bohu, prosil ho, aby se přiznal k oběti. A všichni poznají, kdo je tady Bůh! A Hospodin mu odpověděl. Zapálil oheň, oběť přijal a Eliášovi tak dal znamení, že skutečně slyší a svému lidu pomáhá. Všechny lid se připojil k Eliášovi a jeho vyznání: „Bůh můj je Hospodin.“

Na první pohled to vypadalo jako zápas mezi dvěma lidmi, králem Achabem a prorokem Eliášem. Pak to vypadalo jako jeden proti všem – osamocený prorok Eliáš proti čtyřem stům padesáti baalovským poskakovačkám. Ale ve skutečnosti to byl zápas mezi Hospodinem a Baalem, kdo z nich je pravý Bůh, který z nich skutečně pomáhá lidem v krizi, od koho pochází všechno dobré. A konečný verdikt zní: „Jen Hospodin je Bůh! Jen Hospodin je Bůh!“

A pak Bůh seslal na zemi déšť. Brzy po skončení zápasu se náhle spustil veliký liják, takže Achab musel rychle zapáhnout a utéci před ním do svého paláce. Sucho bylo pryč. Hospodinův déšť padal na všechny. Přítel Boží milosti naplnil celou zem.

VI. ZÁPAS NA POUŠTI – K ČEMU TADY JSEM JÁ?

Eliáš zvířel nad Baalovými kněžími. Přišel déšť. Ale boj neskončil. Jezábel nemůže skousnout potupnou porážku a chystá odvetu. Chystá pomstu za své poražené a pobité proroky. Posílá Eliášovi vzkaz: „Jestliže ty jsi Eliáš, já jsem Jezábel. Boj!“

Eliáš je zdeptán. Tak tedy zase zvířela Jezábel? Má pocit, že vše bylo marné, a znovu utíká. Utíká, aby si zachránil život. Putuje až na jih judského království, až do Beer-sheby. Tam, na samém okraji zaslíbené země, zanechává svého mládence a sám jde dál do pouště. Stejně jako Jonáš, uléhá pod skopec a je na konci svých sil. Má pocit, že zklamal, že to všechno, co činil, stejně nikam nevedlo. Přije si raději smrt než takový život.

Náš prorok je zase sám. Tentokrát sám proti sobě. Usne vyčerpáním a probouzí ho Boží posel, který mu přinesl jídlo, a to mu dá sílu, aby vykonal čtyřicetidenní cestu až na horu Choréb. Zase se o něj Pán Bůh postaral, jako již mnohokrát.

VII. VÝSTUP NA HORU CHORÉB, SETKÁNÍ S BOHEM A NOVÝ ÚKOL

Je tma. Je chladno. Eliáš má svůj plášť a své vyznavačské jméno. Choulí se v jeskyni na hoře Choréb. Vtom uslyšel hlas: „Vyjdi ven a postav se před Hospodinem.“ Eliáš to učinil. Stojí před jeskyní a pláštěm si zakrývá tvář. Strhl se silný víchř, po něm země třesení, pak oheň, ale v něm z toho Hospodin nebyl. Až pak k němu Bůh promluvil a Eliáš uslyšel jeho tichý a jemný hlas: „Co tu chceš, Eliáši? Proč jsi sem přišel?“ Hospodin dává Eliášovi prostor, aby si vylil srdce, aby si postěžoval, aby si třeba i zanádal.

A Eliáš to uřiní: „Velice jsem usiloval, aby se k tobě Izrael zase vrátil. Udělal jsem všechno pro to, abych jim dosvědčil, že Bohem jsi ty a ne Baal. Ale to všechno nebylo k ničemu. Jezábel je zase u moci, tvoji proroci jsou opět vražděni, a i já sám jsem musel utéci, abych si zachránil život.“

Hospodin mu nic nevymlouvá ani nenamlouvá. Místo toho mu dává nový úkol. Posílá ho zpět na místa bojů, problémů a nejistot. Má pomazat Chazaela za krále nad Aramem a Jehúa za krále nad Izraelem a Elíšu za proroka místo sebe. Tak Hospodin ujišťuje Eliáše, že neztratil vládu nad svou zemí a nad světem vůbec a že i on prorok má místo v jeho plánech. „Neboj se, Eliášši, nejsi sám. Zachovám v Izraeli dost těch, kteří se nebudou klanět Baalovi a kteří mně zůstanou věrni.“

9. MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti za tvého světka a bojovníka Eliáše. Děkujeme ti za všechny zápasy, které vybojoval a kterými nám ukázal, že ty jsi Hospodin, pravý Bůh, který se o nás stará, když už my sami nemůžeme. Prosíme, buď s námi a posílej k nám své posly a dávej na cestu nějaký úkol i nám. Amen

Cílová skupina

[Univerzální](#)

Katechetické cykly

[Zástup stále přichází...](#)

Biblický odkaz (kat)

[1 Královská 17,1–7](#)

[1 Královská 18,1–46](#)

[1 Královská 19,1–18](#)